

Daniel Kitabı - Altı nömrə

Yehoyaqim

Jeff Pippenger

2023-12-01

Daniel və Vəhy kitabları eyni kitabdır; necə ki Müqəddəs Kitab da Əhdi-Ətiq və Əhdi-Cədidən ibarət olan bir kitabdır.

“İsa Məsihin, Allahın Oğlu kimi, həyatı, ölümü və dirilməsi barədə tarix, Əhdi-Ətiqdə mövcud olan dəlillər olmadan tam şəkildə sübut edilə bilməz. Məsih Əhdi-Ətiqdə də Əhdi-Cədidə olduğu qədər aydın şəkildə aşkar edilir. Onlardan biri gələcək Xilaskardan şəhadət verir, digəri isə peyğəmbərlərin öncədən xəbər verdiyi şəkildə gəlmiş olan Xilaskardan şəhadət verir. Xilas planını layiqincə dərk etmək üçün Əhdi-Ətiqin Yazıları dərinlən başa düşülməlidir. Məsihin həyatını və Əhdi-Cədidin təlimlərini aydınlıq və gözəlliklə üzə çıxaran, peyğəmbərliklə dolu keçmişdən saçı izzətli nurdur. İsanın möcüzələri Onun ilahiliyinin bir sübutudur; lakin Onun dünyanın Xilaskarı olduğuna dair ən qüvvətli sübutlar Əhdi-Ətiqin peyğəmbərlikləri ilə Əhdi-Cədidin tarixinin müqayisəsində tapılır. İsa yəhudilərə dedi: ‘Müqəddəs Yazıları araşdırın; çünki siz elə güman edirsiniz ki, onlarda əbədi həyatınız var və Mənə şəhadət verən də onlardır.’ O zaman Əhdi-Ətiqdən başqa mövcud olan başqa bir Müqəddəs Yazı yox idi; buna görə də Xilaskarın bu əmri aydındır.” Spirit of Prophecy, volume 3, 211.

Məsihin kim və nə olduğuna dair ən güclü dəlil, Əhdi-Ətiqin peyğəmbərlikləri Əhdi-Cədidin tarixində həmin peyğəmbərliklərin yerinə yetməsi ilə müqayisə edildikdə ortaya çıxır. Daniel və Vəhy kitabları arasındakı münasibət də eynilə belədir.

“Vəhydə Müqəddəs Kitabın bütün kitabları bir araya gəlir və sona çatır. Burada Daniel kitabının tamamlayıcısı vardır. Biri peyğəmbərlikdir; digəri isə vəhydir.” Həvarilərin İşləri, 585.

“Tamamlamaq” sözü kamilliyə yetirmək deməkdir. Əhdi-Ətiqin peyğəmbərliklərinin yerinə yetməsi Məsihin “ilahiliyinin” “ən güclü” “sübutu” idi. Daniel kitabındakı peyğəmbərliklərin ilahiliyinin ən güclü dəlili, Vəhy kitabında təqdim olunduğu kimi həmin peyğəmbərliklərin yerinə yetməsidir. Daniəldəki peyğəmbərliklər Vəhy kitabında davam etdirilir və İsa Məsihin Vəhyi möhürdən açıldığı zaman, axır günlərdə kamilliyə yetirilir.

“Vəhy möhürlənmiş bir kitabdır, lakin eyni zamanda açılmış bir kitabdır. O, bu yer üzünün tarixinin son günlərində baş verəcək ecazkar hadisələri qeydə alır. Bu kitabın təlimləri müəyyəndir, mistik və anlaşılmaz deyildir. Onda Daniəldə olduğu kimi eyni peyğəmbərlik xətti davam etdirilir. Allah bəzi peyğəmbərlikləri təkrarlamışdır; bununla da göstərmişdir ki, onlara əhəmiyyət verilməlidir. Rəbb böyük əhəmiyyət kəsb etməyən şeyləri təkrarlamaz.” Manuscript Releases, cild 9, 8.

Yəhuda padşahı Yehoyaqimin padşahlığının üçüncü ilində Babil padşahı Navuxodonosor Yerusəlimə gəlib onu mühasirəyə aldı. Daniel 1:1.

Daniel kitabının birinci ayəsi düzgün şəkildə nəzərdən keçirildikdə zəngin peyğəmbərlik məlumatı ehtiva edir. Nəzərdən keçirməyimizə Yehoyaqlmlə başlayacağıq.

Yehoyaqlm Yəhudanın son üç padşahından birincisi idi. Beləliklə, o, birinci mələyin xəbərini təmsil edir. Onun oğlu Yehoyaqln, hansı ki, Yekonya və ya Konya adı ilə də tanınırdı, ikinci mələyin xəbərini təmsil edirdi. Yehoyaqlndən sonra Yəhudanın son üç padşahının axıncısı olan Sidqiya gəldi. Sidqiya üçüncü mələyin xəbərini təmsil edir. Yehoyaqlmin birinci mələyin xəbərinin simvolu olduğunu təsdiq edən bir neçə peyğəmbərlik şahidi vardır. Bu sübutları anlamaq mühümdür, çünki bu, Daniel kitabının birinci fəslinin birinci ayəsinin birinci mələyin xəbərini müəyyən etdiyini göstərir və həmin fakt, birinci fəslin Vəhy kitabının on dördüncü fəslindəki birinci mələyin xəbəri kimi anlaşılmalarına imkan verən dayaq nöqtəsidir. Biz İkinci Salnamələr kitabından başlayacağıq.

Qılıncdan xilas olanları isə Babilə apardı; orada onlar Fars padşahlığının hökmranlığına qədər ona və onun oğullarına qulluq etdilər; ta ki, Yeremianın ağzı ilə Rəbbin dediyi söz yerinə yetsin, torpaq öz şənətlərindən zövq alana qədər; çünki viran qaldığı bütün müddət ərzində şənətlər saxladı, yetmiş il tamam olana qədər. 2 Salnamələr 36:20, 21.

Levililər iyirmi beşə uyğun olaraq yerinə yetirilməmiş olan şənətləri ölkə yaşaya bilsin deyə, Babil əsarəti yetmiş il sürdü. Yetmiş il şənətlər dörd yüz doxsan ilə bərabərdir; qədim İsrail Levililər iyirmi beşin göstəricisini bu müddət ərzində qulaqardına vurmuşdu. Yetmiş illik əsarətdən əvvəl dörd yüz doxsan illik üsyan gəlmişdi. Dörd yüz doxsan ilin sonunda üç padşah Navuxodonosor tərəfindən təbəçilik altına salınacaqdı.

Əsirliyin yetmiş ilinin sonunda Rəbb Kiru qaldırdı; o, İsrailin geri dönüb Yerusəlimi yenidən qurmasına icazə verildiyini fərmanla bildirəcək üç padşahın birincisi idi. Artakserks isə həmin üç padşahdan üçüncüsü idi və o, üçüncü fərmanı miladdan əvvəl 457-ci ildə verdi. Üçüncü fərman Daniel kitabının səkkizinci fəslinin on dördüncü ayəsindəki iki min üç yüz ilin başlanğıcı oldu. 1798-ci ildə qəzəbin birinci sonu başa çatdı, Daniel kitabının möhürü açıldı və üç mələkdən birincisi gəldi. Üçüncü mələk 22 oktyabr 1844-cü ildə gəldi.

Yəhudanın son üç padşahının hamısı Navuxodonosorla qarşı-qarşıya qaldı və Yehoyaqlmin əsirliyi zamanı yetmiş il başladı. Bu müddət Babilin məhv edilməsində davam etdi və Babil məhv olmuş, bundan az sonra isə padşah olmuş sərkərdə (Kir) üç fərmandan birincisini verdi. Üçüncü fərman axşamlar və şəhərlər haqqında olan peyğəmbərliyi başlatdı; bu peyğəmbərlik üç mələkdən üçüncüsünün gəlişi ilə sona çatdı. Məsih sonu həmişə başlanğıcla eyniləşdirir.

Yetmiş ilin başlanğıcı Navuxodonosorun Yerusəlimə qarşı ilk hücumu ilə baş verdi. Yetmiş ilin sonu Babilin məhvi ilə işarələndi. Yerusəlimin son və tam məhvi Navuxodonosorun hücumuna məruz qalmış üç padşahdan üçüncüsünün dövründə baş verdi. Yerusəlimin məhvi mərhələli idi. Son üç padşah bir peyğəmbərlik rəmzini təmsil edir, bu mənada ki, onların hamısı Navuxodonosorun hücumuna məruz qalmışdı. Onlar, iki min üç yüz günün sonunda olan üç mələk kimi, hamısı bir rəmsiz olan üç fərmanı təmsil edirdilər.

“Fərmanın mətni Ezra kitabının yeddinci fəslində tapılır. 12–26-cı ayələr. O, ən tam formasında e.ə. 457-ci ildə Fars padşahı Artakserks tərəfindən verilmişdir. Lakin Ezra 6:14-də deyilir ki, Yerusəlimdəki Rəbbin evi ‘Fars padşahı Kirin, Darinin və Artakserksin əmrinə [haşiyədə: “fərmanına”] uyğun olaraq’ tikilmişdir. Bu üç padşah fərmanı irəli sürmək, onu yenidən təsdiq etmək və tamamına çatdırmaqla, 2300 ilin başlanğıcını göstərmək üçün peyğəmbərlikdə tələb olunan kamilliyə çatdırdılar. Əmrin tarixi kimi fərmanın tamamlandığı vaxtı, yəni e.ə. 457-ci ili götürməklə, yetmiş həftə ilə bağlı peyğəmbərliyin hər bir təfərrüatının yerinə yetdiyi görüldü.” Böyük Mübarizə, 326.

Bacı Uayt göstərir ki, peyğəmbərliyin kamilləşməsi üçün üç fərman zəruri idi. O, onların bir-biri ilə olan münasibətini müəyyənləşdirir və bununla da ıvrit dilindəki “həqiqət” sözünün qrammatik xüsusiyyətlərini aşkar edir. O deyir ki, birinci fərman başlanğıc verdi, ikinci fərman yenidən təsdiqlədi, üçüncü fərman isə “yetmiş həftə ilə bağlı peyğəmbərliyin hər bir təfərrüatını” tamamladı. ıvrit dilindəki “həqiqət” sözü ıvrit əlifbasının birinci, on üçüncü və son hərflərinin birləşməsindən yaranır. Birinci fərman peyğəmbərliyə başlanğıc verdi, ikinci onu yenidən təsdiqlədi və son fərman peyğəmbərliyi tamamladı. Bu üç fərman Alfa və Omeqanın imzasını daşıyır və onlar Babil əsarətinin yetmişillik peyğəmbərliyinin sonunda yerinə yetdi, baxmayaraq ki, üçüncü fərman yetmiş il başa çatdıqdan xeyli sonra gəldi. Bu üç fərman mərhələli idi və üç fərman olsalar da, yenə də bir peyğəmbərlik rəmzi idilər.

Birinci mələk 1798-ci ildə gəldi, ikinci mələk 1844-cü ilin yazında gəldi, üçüncü mələk isə 22 oktyabr 1844-cü ildə gəldi. Bu üç mələk Vəhy kitabının on dördüncü fəslindəki əbədi Müjdəni təmsil edən bir peyğəmbərlik rəmzidir.

“Birinci və ikinci xəbərlər 1843 və 1844-cü illərdə verildi və biz indi üçüncü xəbərin elan edilməsi altındaydıq; lakin bu üç xəbərin hamısı hələ də elan olunmalıdır. Onların həqiqəti axtaranlara yenidən çatdırılması indi də əvvəlki hər vaxt olduğu qədər vacibdir. Qələm və söz vasitəsilə biz bu elanı səsləndirməli, onların ardıcılığını və bizi üçüncü mələyin xəbərinə gətirən peyğəmbərliklərin tətbiqini göstərməliyik. Birinci və ikinci olmadan üçüncü ola bilməz. Bu xəbərləri biz dünyaya nəşrlər və moizələr vasitəsilə verməli, peyğəmbərlik tarixinin xətti boyunca olmuş şeyləri və olacaq şeyləri göstərməliyik.” Selected Messages, book 2, 104, 105.

Yəhudanın son üç padşahı bir rəmz idi, çünki onların hamısı Babil padşahı tərəfindən müxtəlif dərəcələrdə təbəçilik altına salınmışdı. Yəhudanın son üç padşahı, üç fərman və üç mələk, açıq surətdə üç olsalar da, eyni zamanda bir peyğəmbərlik rəmzi kimi də təqdim olunurlar.

Son üç padşah yetmiş illik əsarət peyğəmbərliyinin başlanğıcının peyğəmbərlik mənzərəsinin bir hissəsidir və buna görə də onlar yetmiş illik əsarətin sonunu təsvir edən başlanğıcın bir hissəsinə çevrilirlər. Əsarət üç padşahın mərhələli şəkildə təbətədirilməsi ilə başladı və səltənətin və onun paytaxt şəhərinin məhv edilməsi ilə başa çatdı. Peyğəmbərliyin sonu Babil xalqının və paytaxtının məhv edilməsini qeyd edir; bu isə üç mərhələli fərmanın gəlişini göstərir. İki min üç yüz illik peyğəmbərliyin başlanğıcı üç mərhələli fərmanla qeyd olunur və o, iki min üç yüz illik peyğəmbərliyin sonunu təsvir edir; bu son isə üç mərhələli ismarıcdan ibarətdir.

Üç mələk və onlara müvafiq olan üç xəbəri, üç padşah və onların üç mərhələli fərmanı ilə əvvəlcədən təmsil olunmuşdu. Özlərinə müvafiq olan üç fərmanı elan edən bu üç padşah, hər biri Navuxodonosora qarşı öz üsyan xəbərlərini təqdim etmiş olan üç ardıcıl padşah tərəfindən əvvəlcədən təmsil olunmuşdu. Üç üsyan xəbəri üç fərmanı əvvəlcədən təmsil edirdi; bu fərmanlar da öz növbəsində üç xəbəri əvvəlcədən təmsil edirdi. Bunlardan biri yetmiş illik peyğəmbərliyi başlayır; bu da öz növbəsində iki min üç yüz illik peyğəmbərliyin başlanğıcı ilə sona yetir; həmin peyğəmbərlik isə 1844-cü ildə üçüncü mələyin gəlişi ilə tamamlanır. Torpağın öz Şənbəsindən zövq almalı olduğu yetmiş il, 22 oktyabr 1844-cü ildən ayrılı bilməz.

Yehoyaqim Kirin birinci fərmanını, habelə Vəhy kitabının on dördüncü fəslindəki birinci mələyin xəbərini təmsil edir. Bundan əlavə, Yəhudanın son üç padşahının üç şahidi, üç fərman və üç mələyin xəbərləri, Yehoyaqim rəmzi haqqında dəqiq məlumat verir; çünki üç mələyin peyğəmbərlik tarixi ilham vasitəsilə çox diqqətlə işarələnmişdir. Hər üç xəbərin tarixi gəlişi və bundan sonra tarixi qüvvətləndirilməsi vardır.

Birinci mələk 1798-ci ildə gəldi və bir günün bir il prinsipi ilə bağlı təsdiqlə 11 avqust 1840-cı ildə qüvvətləndirildi.

“1840-cı ildə peyğəmbərliyin başqa bir diqqətəlayiq yerinə yetməsi geniş maraq oyatdı. İki il əvvəl, ikinci gəlişi təbliğ edən aparıcı vaizlərdən biri olan Coşiya Liç, Osmanlı imperiyasının süqutunu qabaqcadan bildirərək, Vəhy 9-un bir izahını nəşr etdirmişdi. Onun hesablamalarına görə, bu hakimiyyət ... 1840-cı il avqustun 11-də devrilməli idi; həmin vaxt Konstantinopoldakı Osmanlı hakimiyyətinin sarsıdılması gözlənilə bilər. Və mən inanıram ki, işin əslində belə olduğu görünəcəkdir.”

“Məhz göstərilən vaxtda Türkiyə öz səfirləri vasitəsilə Avropanın müttəfiq dövlətlərinin himayəsini qəbul etdi və beləliklə özünü xristian millətlərin nəzarəti altına qoydu. Bu hadisə peyğəmbərlikdəki öncədən deyiləni tam dəqiqliklə yerinə yetirdi. Bu məlum olduqda, çoxlu insanlar Millerin və onun əməkdaşlarının qəbul etdikləri peyğəmbərlik təfsiri prinsiplərinin doğruluğuna əmin oldular və advent hərəkatına heyranəmiz bir təkan verildi. Təhsil və mövqə sahibi olan şəxslər həm onun baxışlarını təbliğ etməkdə, həm də nəşr etməkdə Millərə qoşuldular və 1840-cı ildən 1844-cü ilədək bu iş sürətlə genişləndi.” The Great Controversy, 334, 335.

Birinci mələk 1798-ci ildə hökmün açıldığını elan edərək gəldi, lakin bu xəbər Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyində bir günün bir ili təmsil etməsi barədə William Millerin müəyyənləşdirməsinin etibarlılığı əsasında qurulmuşdu. Bu prinsip “11 avqust 1840-cı ildə” təsdiq olundu və birinci xəbər qüvvətləndirildi. Məsihin qayıdışı ilə bağlı 1843-cü bibliya ilinə aid olan və 1844-cü ilə qədər uzanan proqnozun baş tutmaması ilə Vəhy kitabının on dördüncü fəslinin ikinci mələyi gəldi. 1844-cü ilin yazında həmin proqnozun baş tutmaması ilə protestant kilsələri Millerin bir günün bir il olması qaydasını rədd etdilər və Babilin qızları oldular. Bundan sonra həmin xəbər 1844-cü ilin yayında, Gecəyarısı Fəryadı xəbəri ilə birləşdirildi zaman qüvvətləndirildi. Gecəyarısı Fəryadı xəbərinin 22 oktyabr 1844-cü ildə yerinə yetməsi ilə üçüncü mələk öz xəbəri ilə gəldi.

1863-cü ildə Laodikeyalı Adventizmin itaətsizliyi üzündən, Allahın xalqına qədim İsrailin səhrada sərgərdan gəzməsi tarixini təkrarlamaq tapşırıldı. Üçüncü xəbərin qüvvətləndirilməsi 11 sentyabr 2001-ci ilə qədər gözləyəcəkdi. Bu üç xəbərin hər biri tarixdə meydana çıxır və bundan sonra qüvvətləndirilir.

Yehoyaqim və Kir birinci mələyin gəlişini deyil, onun qüvvətləndirilməsini təmsil edirlər. Hərçənd Yehoyaqim Yəhudanın son üç padşahının birincisi idi və hərçənd o, birinci mələyin xəbərini təmsil edir, onun, eləcə də Kirin nümayiş etdirdiyi peyğəmbərlik xüsusiyyətləri göstərir ki, onların hər ikisi birinci mələyin qüvvətləndirilməsinin simvollarıdır, birinci mələyin gəlişinin simvolları deyil. Birinci xəbərin Yehoyaqimin tarixindəki gəlişi, Yəhudanın son yeddi padşahının birincisi olan Mənəşşe idi.

Yerusalimin tam və son məhvindən əvvəl yeddi padşah gəldi. Həmin yeddi padşah, 1798-ci ildən 1844-cü ilədək təmsil etdikləri tarix kimi, tədrisi bir tarixi ifadə edir. Birinci mələk 1798-ci ildə gəldi, üçüncü isə 22 oktyabr 1844-cü ildə gəldi. 1798-ci ildən 1844-cü ilədək olan tarix birinci və ikinci mələklərin tarixidir. Üçüncü mələyin tarixi 1844-cü ildə başladı. Bacı Uayt Vəhy kitabının onuncu fəslindəki yeddi ildırımın simvolikasını müəyyənləşdirərkən deyir ki, yeddi ildırım birinci və ikinci mələklərin tarixini təmsil edir, lakin üçüncü mələyi yox.

“Yəhyaya verilmiş və yeddi gurultuda ifadə olunmuş xüsusi işıq, birinci və ikinci mələyin xəbərləri altında baş verəcək hadisələrin təsviri idi.” Yeddinci Gün Adventist Müqəddəs Kitab Şərhi, 7-ci cild, 971.

Vəhy kitabının onuncu fəslindəki yeddi göy gurultusunun tarixi, 11 avqust 1840-cı ildə birinci mələyin qüvvətləndirilməsi tarixindən 22 oktyabr 1844-cü ildəki böyük məyusluğa qədər olan tarixi vurğulayır, lakin buna baxmayaraq, o, birinci və ikinci mələklərin bütün tarixini də əhatə edir. Yeddi göy gurultusunun ümumi tətbiqi ondan ibarətdir ki, o, 1798-ci ildən 22 oktyabr 1844-cü ilə qədər olan dövrü təmsil edir. 1798-ci ildən böyük məyusluğa qədər birinci mələyin gəliş tarixi, birinci və ikinci mələklərin tarixidir və peyğəmbərlikdə yeddi göy gurultusu kimi təmsil olunur. Yeddi göy gurultusu həmçinin Yəhudanın son yeddi padşahı ilə də tipoloji şəkildə öncədən göstərilmişdi. Həmin padşahlardan son üçü yalnız ardıcıl padşahları müəyyən etmirdi, həm də birlikdə birinci, orta və sonuncudan ibarət olan vahid bir simvol təşkil edirdi.

Üç mələyin tarixində birinci xəbər 11 avqust 1840-cı ildə qüvvətləndirildi və həm Yehoyaqim, həm də Kir həmin hadisənin timsalı idi.

Növbəti məqalədə bu ən mühüm həqiqətləri müəyyənləşdirməyə davam edəcəyik.

“Hər bir tələbə ciddi dürüstlüyü əziz tutmalıdır. Hər bir ağıl Allahın vəhy olunmuş Kəlamına ehtiramlı diqqətlə yönəlməlidir. Beləliklə Allaha itaət edənlərə nur və lütf veriləcəkdir. Onlar Onun qanunundan ecazkar şeylər görəcəklər. Pentikost günündən bəri diqqətsiz qalmış və görünməmiş böyük həqiqətlər Allahın Kəlamından öz təbii saflığında parlayacaqdır. Allahı həqiqətən sevənlərə Müqəddəs Ruh ağıldan silinmiş həqiqətləri aşkar edəcək, həmçinin tamamilə yeni həqiqətləri də bəyan edəcəkdir. Allah Oğlunun bədənini yeyib qanını içənlər Daniyel və Vəhy kitablarından Müqəddəs Ruhdan ilham alan həqiqəti çıxaracaqlar. Onlar qarşısı alına bilməyən qüvvələri hərəkətə gətirəcəklər. Uşaqların dodaqları insanların

zəhnindən gizli qalmış sirləri bəyan etmək üçün açılacaqdır. Rəbb bu dünyanın ağılsız şeylərini müdrikləri rüsvay etmək üçün, dünyanın zəif şeylərini isə qüdrətliləri rüsvay etmək üçün seçmişdir.”

“Müqəddəs Kitab məktəblərimizə imansızlığın arasına sıxışdırılmaq üçün gətirilməməlidir. Müqəddəs Kitab təhsilin təməli və məzmunu edilməlidir. Doğrudur, biz yaşayan Allahın Kəlamı haqqında keçmişdə bildiyimizdən qat-qat çox bilirik, lakin hələ öyrənilməli daha çox şey vardır. Ondan yaşayan Allahın Kəlamı kimi istifadə edilməli və hər şeydə birinci, sonuncu və ən üstün sayılmalıdır. O zaman həqiqi ruhani inkişaf görünəcəkdir. Tələbələr Allahın Oğlunun ətini yeyib qanını içdikləri üçün sağlam dini xarakterlər inkişaf etdirəcəklər. Lakin nəzarət olunmasa və bəslənməsə, canın sağlamlığı zəifləyər. İşıq yolunda qalın. Müqəddəs Kitabı araşdırın. Allaha sədaqətlə xidmət edənlər xeyir-dua alacaqlar. Həç bir sədaqətli işi mükafatsız qoymayan O, hər bir sədaqət və dürüstlük əməlini Öz məhəbbətinin və razılığının xüsusi nişanələri ilə təclandıracaqdır.” Review and Herald, 17 avqust 1897.